

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Voljo za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-1242

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CHelsea 3-1242

No. 246. — Štev. 246.

NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 20, 1936 — TOREK, 20. OKTOBRA 1936

Volume XLIV. — Letnik XLIV.

PREDSEDNIK MANUEL AZANA POBEGNIL IZ MADRIDA Španska vlada se bo preselila v Barcelono

VLADA PRIKRIVA PREDSEDNIKOV BEG IN PRAVI, DA SE JE AZANA PODAL NA INSPEKCIJ. POTOVANJE

Vladno vojskstvo se je moralo umakniti. — Junkerjeva letala so povzročila veliko škodo. — Vstasi praznujejo padec Ovieda. — Priprave za napad de Chavela. — Po zatrdilu vstajsev se Madrid ne bo mogel več kot dva tedna vzdržati.

MADRID, Španija, 19. okt. — Ker so uvedli fašisti splošno ofenzivo na cesti, vodeči proti Toledu, so se vladne čete umaknile. do Torijon de la Calzada. Vlada je v naglici rekrutirala 10,000 prostovoljcev, s katerim si upa uspešno postaviti fašistom v bran.

Vstajski general Guiepo de Llano je rekel: — Uspehi zadnjih dni nam bodo toliko pomagali, da bo najkasneje v dveh tednih padel Madrid.

Da gre republikancem za nohte, je razvidno iz dejstva, da morajo uradniki, profesorji in učitelji kopati izven glavnega mešta strelne jarke. Cesta jugovzhodno od Madrida je polna vojaštva. Notranji minister je v posebno proklamaciji pozval vse odpustnike, naj se takoj javijo za vojaško službo; če tega ne store, jih bo zadela "najhujša kazen".

Vlada je domnevala, da bodo fašisti napadli Madrid s zapadne strani, pa so se uračunali. Iznemada je stopila v akcijo toledska kolona in prekrizala vladi načrte. Vladni vojaki so se precej dolgo uspešno ustavljali, slednjic so se pa morali umakniti do mesta Ugene. Ker je bila prekinjena edina železniška zveza z glavnim mestom, je začelo prebivalstvu resno primanjkovati živil.

Vsa prodaja je pod državno kontrolo. Mesa bo kmalu zmanjkalo.

OVIEDO, Španija, 18. oktobra. — Danes so zavihrale po mestu vstajške zastave. Garnizija generala Miguela Arande se je globoko oddahnila in odpočila, ker je oproščena velike nevarnosti, ki ji je pretila od asturskih rudarjev, kateri so več tednov oblegali mesto. Colonel Martin Alonso je prišel oblegancem na pomoč ter v vroči bitki premagal oblegovalce. Po Sevilli krožijo govornice, da je bilo štiri tisoč rudarjev usmrčenih v bitki. Pri zavzetju so igrala važno vlogo Junkerjeva letala.

BARCELONA, Španija, 19. oktobra. — Španski predsednik Manuel Azana je dospel danes sem v njegovem spremstvu so: bivši ministrski predsednik Jose Geral Pereira, justični minister Ruiz Furns in minister brez portfelja Manuel Brujo.

Fašisti pravijo, da je predsednik pobegnil iz glavnega mesta, dočim zatrjuje vlada, da se je podal na inšpekcijsko potovanje. V Barceloni se bo mudil več dni.

Govornice, da se bo vsa vlada preselila v Barcelono, se vedno bolj vzdržujejo ter vzbujajo resen sum, da preti Madridu največja nevarnost.

Predsednika Azana je sprejel predsednik katalonske vlade Louis Companys.

Uradno poročilo, ki je bilo izdano ob tej priliki, se glasi: — Predsednik je dospel v Barcelono, da se zahvali katalonski vladi za vse storjene usluge. Predsednik se nahaja na inšpekcijskem potovanju ter bo obiskal vojaštvo na raznih frontah.

MADRID, Španija, 19. okt. — Republikanska armada je mobilizirala "armado taksijev" kot je

PRIZADEVANJA ZA SPORAZUM

Izvršilni odbor Delavske Federacije se skuša na vsak način pogoditi z Lewisom. — Informalne konference so v teku.

WASHINGTON, D. C., 19. okt. — Delavski voditelji snujejo načrte, kako bi bilo mogoče doseči sporazum med vodstvom Ameriške Delavske Federacije in odborom za industrijalno organizacijo, ki mu načeljuje John L. Lewis.

Izvršilni odbor Federacije je prejšnji teden ponujal Lewisu spravo, toda Lewis se noče ukloniti. Navzlic temu je pa še vedno precej upanja za končni sporazum.

Charles P. Howard, predsednik International Typographical Union in tajnik Lewisovega odbora, se je prejšnji teden večkrat posvetoval z Matthewom Wollom, podpredsednikom Delavske Federacije. O čem sta razpravljala, se ni moglo dognati, toda domneva se, da sta skušala doseči poravnava.

Woll je član odbora, ki mu načeljuje Geo. Harrison, predsednik unije železniških klerkov, čigar naloga je sestaviti mirovne pogoje za doseg sporazuma.

ŠEST MRTVIH NA KRIZIŠČU

DAYTON, Ohio, 19. okt. — Na železniškem križišču je zadela vlak avtomobil, v katerem se je nahajalo šest oseb. Vseh šest je bilo na mestu ubitih.

SAMOMOR MLADEGA TATU

KEENE, N. H., 18. okt. — Ko so privedli na policijsko postajo 15 letnega fanta, ki je bil v družbi dveh tovarišev obtožen tatvine, je potegnil iz žepa revolver in se ustrelil. Obupanec je bil sin ugledne družine Wallaca Andrezona iz Athol, Mass.

UTRUJEN JUGOSLOVANSKI RABELJ

BEOGRAD, Jugoslavija, 19. okt. — Ker je bil jugoslovanski rabelj 'preveč utrujen' ni bilo treba dvema morilecema v Zajčaru nočjo umreti. Rabelj je pred njima obesil štiri pošne roparje, potem je pa dejal, da je preveč utrujen. Morileca bosta prišla jutri na vrsto, ko se bo rabelj odpočil.

to svoječasno storila francoska vlada, ko je pretel francoski armadi poraz pri reki Marni.

Vsi taksiji in druga motorna vozila so v vladni službi ter prevažajo proti jugu vojak, čijih naloga je zaustaviti fašistično prodiranje. Vladi resno primanjkuje vojaštva. Zdaj je začela pošiljati na fronte celo starce in mladoletne, ki so bili zaposleni s kopanjem strelnih jarkov.

LANDON POZVAL ROOSEVELTA

Predsednik naj izjavi če se strinja z nazori svojega sina. — Landon na poti proti Zapadu.

Republikanski predsedniški kandidat potuje proti Zapadu, kjer bo imel več kampanjskih govorov.

Republikancem še vedno šumi po glavi govor, ki ga je imel predsednikov sin James. Pravijo, da je javno priporočal izpremembo ameriške ustave, kar pa James odločno taji ter izjavlja, da je govoril v svojem imenu in da ni bil od nikogar pooblaščen.

Republikanci mu očitajo, da je rekel: — NRA bo treba zopet oživiti, kajti drugega izhoda ni za odpravo nezaposlenosti. Predsednik naj stopi pred ameriški narod in naj se zavzame za obnovljenje NRA.

James Roosevelt trdi, da tega ni govoril. Rekel je le: — NRA je bila dobra za zmanjševanje nezaposlenosti. Če ne bo drugače, bo treba zopet stopiti pred ameriški narod in je oživiti.

Alf Landon je pozval predsednika, naj zanika, da so njegovi nazori strinjajo z nazori njegovega sina. Če tega ne bo storil, bo dokazal, da je James Roosevelt govoril v njegovem imenu.

Landon bo danes dospel v Los Angeles ter bo zvečer ob šestih govoril v Kolizeju.

GOERING — EKONOMSKI DIKTATOR

BERLIN, Nemčija, 19. okt. — Kanceler Adolf Hitler je danes imenoval ministrskega predsednika Wilhelma Goeringa za "ekonomskega diktatorja". Nemčije. Njegovo naloga bo završiti Hitlerjev štiriletni načrt za obnovo neodvisnosti nemške industrije. Goering bo imel pravico izdati kakoršnokoli odredbo, ki se mu bo zdelala potrebna.

15 ŽENSK ZASTRUPJENIH

LIEGE, Belgija, 19. okt. — Danes so aretirali tukaj neke 56 let staro vdovo, ki je baje zastrupila petnajst starih žensk ter se po smrti polastila njihovega premoženja. Aretiranka je že deloma priznala svojo krivdo.

POŽAR NA "VULCANIJI"

Požar je uničil velik del tretjega razreda. — 2 strežaja usmrčena, tretji se je z adušil — Godbenik skočil preko krova.

PALMERO, Italija, 19. okt. — Pri požaru, ki je izbruhnil v tretjem razredu italijanske motorne ladje "Vulcania", so izgubile štiri osebe življenje. Trije so bili stewardi, četrti pa godbenik. Dva sta se smrtno ponesrečila pri gašenju, tretji se je pa z adušil v svoji kajuti. Neki godbenik je planil preko krova, misleč, da se bo s plavanjem rešil, pa je utonil.

"Vulcania" je dospela danes v Palermo s triurno zamudo. Na krovu je imela 1100 potnikov.

Takoj uvedena preiskava je doknala, da je požar povzročil kratki stik. Neumornemu prizadevanju moštva se je posrečilo omejiti ogenj samo na tretji razred.

Povzročena škoda je precejšnja.

RESNO SVARILO LEONA BLUMA

Francoski ministr. predsednik je opozoril radikalne socijaliste, da bi razkol pomenil nove volitve.

PARIZ, Francija, 19. okt. — Voditelji francoske Ljudske fronte so danes razpravljali o svarilu francoskega ministrskega predsednika Leona Bluma, ki je rekel, da bi ga razkol v vladi prisilil razpustiti parlament in razpisati nove volitve.

Notranji minister Roger Solengo in finančni minister Auriol sta branila vlado pred napadi desničarjev, predsednik Albert Lebrun in obrambni minister Daladier sta pa poudarjala mirovne namene Francije ter pozivala vse francoske stranke k edinosti.

Ministrski predsednik Leon Blum je pozival socijaliste, komuniste in radikalne socijaliste, torej stranke, ki tvorijo Ljudsko fronto, naj ohranijo demokracijo, kajti s padcem Ljudske fronte bo tudi konec francoske demokracije.

Radikalni socijalisti so odgovorili Blumu, da ga bodo podpirali le v slučaju, če bo zavrnil zahteve ekstremistov.

NAROČITE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V DRŽAVAE

SMITH — IGRAČA MILIJONARJEV

Notranji tajnik pravi, da je bivši governer skrajno ljubosumen človek. Ne more pozabiti, da je bil leta 1928 poražen.

PHILADELPHIA, Pa., 19. oktobra. — V tukajšnji godbeni akademiji je govoril notranji tajnik Ickes ter primerjal kampanjo proti New Dealu komični operi, v kateri igra governer Landon vlogo starokopitnega peveca, bivši governer Smith pa vlogo razočaranega ljubimca.

— Smith je skrajno ljubosumen človek, — je rekel Ickes. — Predsednika Roosevelta zato sovražijo, ker ga ne morejo kontrolirati.

— Smith nikakor ne more pozabiti, da je bil leta 1928 pri predsedniških volitvah poražen.

— Povsem umevno je, čemu kapitalisti nočejo Roosevelta v Beli hiši. Roosevelt je odločen in dela tako kot se zdi njemu prav in si ne pusti od nikogar diktirati. Ljudje kakor sta Landon in Smith, so pa le igračke v rokah kapitalistov. Če bo Landon izvoljen, kapitalisti prav dobro vedo, da bodo v Washingtonu zopet v sedlu. Landon je pripravljen vse zatajiti, kar je svoječasno govoril.

NEMČIJA BO ODORBRILA LAŠKI ROP

Grof Ciano se bo odpe-ljal v Berlin, kjer bo imel s Hitlerjem važna posvetovanja. — Pomenben sestanek n a Dunaju.

RIM, Italija, 19. okt. — Jutri se bo podal z letalom v Berlin grof Galeazzo Ciano ter se bo vrnil v Rim z važnim priznanjem.

Nemška vlada bo namreč oficijelno priznala zavetje Abesinije. Italijanski vnanji minister bo konferiral s Hitlerjem o evropskem položaju. Pri razpravah bo navzoč tudi nemški vnanji minister baron Konstantin von Neurath.

Dogovorili se bodo glede sestanka, ki se bo vršil dne 9. novembra na Dunaju, ki se ga bodo udeležili zastopniki Italije, Avstrije in Madžarske.

Domenili se bodo glede stališča, ki ga bosta zavzeli Nemčija in Italija napram Belgiji, ki je proglasila svojo nevtralnost.

Sestavili bodo načrte za boj proti komunistični nevarnosti.

ITALIJANI SO SE MAŠČEVALI NAD NAPADALCI

Petsto italijanskih vojakov je iznemada napadlo domačine, ki so usmrtili trinajst laških letalcev.

ADDIS ABABA, Abesinija, 19. okt. — Italijani so se danes maščevali nad abesinskimi vstaji, ki so meseca julija pobili trinajst fašističnih letalcev.

Trideset italijanskih bombnih transportnih letal je odvedlo petsto laških vojakov, oboroženih s puškami in strojnimi v Lekenti, kjer je taborišče abesinskih vstajsev.

Vnel se je vroč boj, v katerem so bili Abesinci poraženi.

Abesinija še ni mirna in najbrž tudi še tako kmalu ne bo. Spopadi med domačini in Italijani so skoro na dnevnem redu.

Dasi so določene za kršilce italijanskih odredb stroge kazni, jih Abesinci enostavno o-malovažujejo.

Italijanski vojaki nalete skoro vsak dan na kako tajno skladišče orožja.

KRALJEVSKA KRONA UKRADENA

LIZBONA, Portugalska, 19. oktobra. — Dragoceena krona, ki so jo nekoč nosili protugalski kralji, je bila večeraj ob belem dnevu ukradena iz grobnice portugalskih kraljev. Čuvaji so izjavili, da sta dva moška v družbi ženske dalj časa klečala pred krsto kralja Carlosa, nato sta "molila" pred krsto prestolonaslednika Louisa Filipa. Ti "pobožni" obiskovalci so najbrž ukradli krono.

ANGLEŽEM NE PRIJA KRALJEVA PRIJATELJICA

LONDON, Anglija, 19. okt. — V kratkem bo šla h kralju Edvardu VIII. deputacija nekaterih članov parlamenta, ki ga bodo skušali pregovoriti, naj prekine zveze s svojo prijateljico, Amerikanko Mrs. Wally Simpson. Pri kralju sta bila v tej zadevi že nadškof canterburški in ministrski predsednik Stanley Baldwin, pa ni sta nič opravila.

SAMOMOR JAPONKEGA CASTNIKA

Tokio, Japonska, 19. okt. — Danes se je usmrtil stotnik japonske armade Watarn Tanaka, ki se je meseca februarja udeležil vojaške vstaje proti japonski vladi. Zapustil je pisno naslednje vsebine: — Iz srea obžalujem vse, kar sem storil. Živela cesarjeva družina! Hvala vam!

V vstaji, ki je bila po par dneh zatrta, so bili usmrčeni trije japonski uradniki.

"Glas Naroda"
(A Corporation)
Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 West 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto velja za Ameriko in Kanado	\$6.00	Za New York za celo leto	\$7.00
Za pol leta	\$3.50	Za pol leta	\$3.50
Za četrt leta	\$1.50	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prostimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnik.

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenrednih nedelj in praznikov

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

POVPREČNOST ZLOČINSTVA—NIZKA MED TUJERODCI

Nekateri elementi v ameriškem življenju vedno in vedno ponavljajo staro, obnošeno in že tolikokrat izpodbito trditev, da so priseljenci krivi visoke stopinje zločinstva v Združenih državah; radi tega je umestno navajati uradne podatke v tem pogledu.

Federalni preiskovalni urad (Federal Bureau of Investigation) je ravnokar izdal primerjalne statistike o povprečnem številu aretacij tujerodnih belokožcev za prvih šest mesecev leta 1936. Kakor zločinske statistike prejšnjih let, tako tudi novi podatki zopet kažejo, da v razmerju s svojim številom tujerodci iz-

vršujejo mnogo manj zločinov kot tukaj rojeni Amerikanci.

Tekom prvih šest mesecev l. 1936 je federalni preiskovalni urad, kateremu vsi policijski uradi širom Združenih držav, pošiljajo odtise prstov vseh oseb, zaprtih radi kakega zločina, dobil poročila o skoraj 220,000 prstotiskov in so novo vposlani primerjajo s prejšnjimi, da se najde, da-li je dotičnik že star zločinec. Iz tako nabranih podatkov je federalni preiskovalni urad, ki spada k pravosodnemu departamentu, pripravil razne tabele; ena izmed njih prikazuje razmerje število zločinstva za razne skupine prebivalstva.

Glede posebnih pregreškov je bilo za vsakih 100,000 ljudi aretiranih:

	tujerodni	tukaj rojenih
radi vloma	3.6	16.0
" ponareditve	1.5	3.8
" tatvine	9.8	26.1
" poverljive in prevare	3.6	7.6
" splošnih zločinov	2.6	2.9
" prekršit. n arkočič. zakonov	0.4	1.6
" nerednega vedenja	4.6	1.6
" potepuštva	6.3	17.4

Razmerje aretacij pa je večjemed tujerodci za sledeče pregreške:

proti zakonom o alkoholu, pijačah	4.7	3.7
kupovanje ukradenih stvari	2.0	1.5
nasilje (assault)	10.1	8.5

Za vse vrste pregreškov je razmerje aretacij za vsakih sto tisoč tujerodnih belokožcev znašalo 99.3, dočim je bilo enak razmerje več kot dvakrat višje (211.9), kar se tiče tukaj rojenih belokožcev.

BLOKADA

Ko je bilo nepobitno dokazano, da preskrbuje Portugalska z orožjem španske fašiste, je izjavila ruska vlada, da se mora takoj sestati odbor za nevmesavanje v španske notranje zadeve. Odborniki naj bi odredili blokado proti Portugalski.

Ruska zahteva je pa naletela na gluha ušesa. Proti temu predlogu je bila posebno Anglija.

To je zadosten dokaz, da je tudi Anglija več ali manj na strani španskih vstajev in da ji je predvsem zato, da bi bila postavno izvoljena španska vlada čimprej poražena.

Anglija je enostavno odgovorila Rusiji, da zadeva ni tako nujna in da države, ki pridejo pri tem v poštev, lahko pisмено odgovore.

Z drugimi besedami se to pravi, da bosta pri Italiji in Nemčiji najmanj še štirinajst dni pošiljali na Portugalsko orožje, ki je namenjeno za uničenje španske republike. Mussolini in Hitler hočeta tako, in basta!

Skoro istočasno, ko je bila zavrnjena ruska zahteva, prihaja iz Madrida poročilo, da se je pojavila v španskem vodstvu flotila nemških torpedovk in submarinov.

Iz Pariza ni še nobenega točnega odgovora na rusko zahtevo. Francoska vlada bo najbrž rekla: — Prav rada bi vam ustregla, pa vam ne morem.

KAPITALISTI POMAGAJO LANDONU

Kapitalisti so si zabili v glavo, da mora pri prihodnjih predsedniških volitvah zmagati Landon. Zmaga Landona je njihova rešitev, in poraz delavstva, dočim si bo z izvolitvijo Roosevelta delavstvo izboljšalo svoje stališče, za kapitaliste bo pa najhujši udarec.

Kapitalisti so vdinjali za svoje namene veliko število ameriških časopisov in z ogromnimi vsotami denarja propagirajo Landonovo izvolitev.

Po zatrdilu senatorja Joseph P. Guffeya iz Pennsilvanije so člani družine du Pont, ki se bavi z izdelovanjem municije, dosedaj darovali v republikanski volilni sklad \$383,000. Do volitev bo narasla ta vsota na tri četrtine milijona.

Lamont du Pont je daroval \$105,000, Irene du Pont \$96,000, A. Felix du Pont \$15,000, Henry B. du Pont \$12,000; Pierre S. du Pont \$10,000, S. Mallock du Pont in William du Pont, Jr., pa po tisoč dolarjev. Ostanek so darovali visoki uradniki du Pontovih tovarn.

Ena sama družina je torej prispevala to ogromno vsoto. Kje so pa Morgani in Rockefellerji? Tudi njihovi prispevki gredo v stotisočake.

Če kapitalisti podpirajo Landona, delavec prav dobro ve, da ne sme zanj oddati svojega glasu.

Edinole z izvolitvijo Roosevelta si bo delavec utrdil svoje stališče in si izboljšal svoj bedni položaj.

DENARNE POŠILJATVE

Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Za \$ 2.55	Din. 100	Za \$ 6.50	Lir 100
\$ 5.00	Din. 200	\$ 12.25	Lir 200
\$ 7.20	Din. 300	\$ 36.00	Lir 500
\$11.70	Din. 500	\$ 57.00	Lir 1000
\$23.00	Din. 1000	\$112.50	Lir 2000
\$45.00	Din. 2000	\$167.50	Lir 3000

KEE SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMEMBI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali lirah dovoljujemo še boljše pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Za izplačilo \$ 5.— morate poslati	\$ 5.75
\$10.— " "	\$10.85
\$15.— " "	\$16.—
\$20.— " "	\$21.—
\$40.— " "	\$41.25
\$50.— " "	\$51.50

Prejemnik dobi v starem kraju izplačilo v dolarjih.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO \$1.—

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
"Glas Naroda"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Dopisi.

Gilbert, Minn.

Kar se tiče naselbine Gilbert, se bolj malo čita dopisov. Ne vem, ali je starost kriva ali malomarnost, ali pa slabe razmere, da se noče nobeden oglašiti v javnosti.

Rudniki pri nas počivajo zeta. Dela se največ za WPA. Precej skromno je življenje; draginja je neznosna. Kljub slabim razmeram smo si ustanovili svoj klub ameriških slovenskih volilev (The American Slovenian Voter's Club).

Ustanovili smo ga v mesecu juliju. Takrat nas je pristopilo samo 21 mož. Klub prav polvoljno napreduje. Danes šteje že nad 300 članov. Vsi bi morali biti že vpisani, pa ker se še vedno dobe strankarji, nismo še vsi skupaj. Slovenskih volilev je nas blizu 600.

Klub se peča samo z domačimi zadevami, mestnimi in šolskimi. Rojaki, pristopite takoj. Članarina je samo 25c na leto za vsako slovensko družino. Seje so vsaki prvi ponedeljek v mesecu v Community prostorih.

Pozdrav vsem rojakom širom Amerike.

L. Vessel.

200 MOŽ DOBI DELO

pri sekanju kemičnega lesa za Clawson Chemical Co. Dober les in dober prostor. Plača \$1.50 od corda. Male kempe za pečlarje. Orodje proti mesečnemu odplačilu. Vprašajte pri: Clawson Chemical Co., Ridgeway, Pa. (12x)

CABALLERO NA FRONTI

Španski ministrski predsednik Caballero (na levi) ogleduje v družbi častnika priprave za obrambo Madrida.

POS LANICA NOVIM AMERIKANČEM

Vsem Amerikancem, tukaj rojenim in naturaliziranim, vsem onim, ki želijo pričakujejo boljše bodočnost za sebe in za svoje otroke, vsem onim, ki jim Amerika pomenja priložnost za boljše življenje — vsem tem poslanica Predsednika Franklin D. Roosevelta prinaša nov pogum in nadomestuje bojazen z nado v bodočnost.

Delavcem zakonodaja Rooseveltove uprave pomenja objubo bolj udobnega, sigurnega, mirnega in zadovoljnega življenja.

Poljedelcem Rooseveltov program pravičnosti in enakosti pomenja obilnejši užitek plodu njihovega težavnega dela.

Poslovnim ljudem, ki so pametni in znajo misliti, Rooseveltova politika pomenja sigurnost, stalnost razmer, rešitev od negotovosti, provzročeni od divjih spekulacij.

Malim trgovcem in obrtnikom politika Predsednika Roosevelta nudi zaščito pred razmahom velikega kapitala.

Vsem, ki si želijo Ameriko kot deželo socialne pravičnosti in bratstva, uvedba socialnega zavarovanja, starostnih pokojnin, odpravljanje otroškega dela, zakoni za zaščito zdravja in za pospeševanje vzgoje, zavarovanje hlačnih vlog, zaščita domov in zboljšanje stanovanjskih razmer in slične napredne in človekoljubne postave, vzakonnjene od sedanjih vlade — pomenjajo vresničenje starodavnih sanj človeštva.

Vsem Amerikancem, tukaj rojenim in naturaliziranim, ki so si vedno predstavljali Ameriko kot deželo priložnosti, ne bo težko odločiti se, kaj naj storijo volilnega dne, 3. novembra 1936. Brez obotavljanja in v pretežnem številu bodo glasovali za našo veliko zastavonosno dvojico: **ROOSEVELT in GARNER.**

KOLIKOKRAT SME BITI MOŽ SLABE VOLJE.

Neko pariško ločitveno sodišče se je moralo odločiti o vprašanju, kako pogosto sme biti zakonski mož slabe volje. Neka žena je zahtevala ločitev svojega zakona, ker je bil mož skoraj vsak drugi dan neznošen. Sodišče je nato izjavilo, da je slaba volja pri poslovnem človeku ali nezaposlencu umljiva, pa da ima mož v današnjih časih vsaj trikrat na teden pravico do nje. Žena se mora pač prilagoditi tem časom.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali tujino koga od tujin, je potrebno, da je pobočen v vseh stvarih. Vselej našo dolgotrajno službo vam zanesljivo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebne prekrbete, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodisi prošnje za povratna dovoljenja, potni liste, vize in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjšo stroško.

Nedržavljan naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno ne dobi iz Washingtona povratno dovoljenje. RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačna navodila in zagotavljanje nam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(Travel Bureau)
216 West 18th Street
New York, N. Y.

TRGOVEC S SMRTJO NA DUNAJU.

Kakor poročajo dunajski listi, je prispel v avstrijsko prestolnico "najskrivnostnejši mož" mednarodne trgovine z orožjem, sir Basil Zaharoff, ki ga proglašajo tudi za najbogatejšega moža na svetu. Dospel je tja baje za to, da obišče neke zdravniške specialiste.

PRED PETDESETIMI LETI

Francoski list "Le Temps" objavlja še dolgo časa na čelu svojih novosti iz Pariza in z naslovom "Pred 50 leti" spominja na dobo pred 50 leti. V številki z dne 25. sept. beremo: "Včeraj, 25. sept. 1886, je orožništvo odvedlo generala Villacampo v Madrid. Vpisali so ga v seznam ujetnikov. V provinci se zmeraj zapirajo ljudi. Reakcijsko časopisje se strinja s politiko represalij kabineta in zahteva čim hujšo strogost za insurgente. Demokrasko in republikansko časopisje in listi monarhistične levice pa so zoper nenavadno strogost in obsojajo sleherno izredno zakonodajo."

Ta mali spomin na dogodke v Španiji pred pol stoletjem je velikega pomena. Saj je dokaz, da je bila tudi pred 50 leti Španija v revolucijskih nemirih in da je boj desnice divjal proti levici. Zaeno podčrtava trditev, da Španija prav za prav že več desetletij ne pozna miru. Z nekaj odmori so se vedno ponavljali ti spori.

RESNICA?

Zdaj pa zdaj poročajo iz Male Azije o boju med orli in štorčkami. Ta borba v Anatoliji traja prav za prav že dve leti. Leta 1934, poleti, je šest orlov napadlo gnezdo štorčklje v vasi Orkhangazi in so požrli mlade štorčklje. Čez nekaj časa so isto storili s sosednjim gnezdom. Na podlagi resnih in resničnostnih poročil se je zbralo 2000 štorčklj, ki so napadle orle. V tem boju je bilo 20 mrtvih in ranjenih. Štorčklje so dobile pomoč in so orle prepodile z bojišča, a so pri tem pustile veliko svojih ond.

O teh bojih večkrat poročajo časopisi več ali manj in poudarjajo pri tem to zanimivost, da štorčklje napadejo vsakogar, ki se dotakne njihov mladičev. Pa ne moremo še določiti, ali je ta vojna med orli in štorčkami v Mali Aziji nekaj novega, ali pa je bilo že od nekdaj tako ali pa je samo basen, ki jo je mogoče iznašel La Fontaine.

Peter Zgaga

Ta pogovor se je baje završil v nekem zavezniškem taborišču tekom vojne.

Zbrani so bili francoski, angleški, ameriški, belgijski in italijanski vojaki.

Italijan in Amerikaneec sta se sprla zastran neke maženosti. To se pravi, Italijan je dogajal, dočim je Amerikaneec mirno čakal, kdaj bo izustil kakšno tako, da mu jih bo prisolil par za uho.

Ko je Lahu posla zaloga psovki je za zabelo vzkliknil: — Vi Amerikanci se borite zaradi denarja, mi Italijani pa zaradi časti.

Amerikaneec je pljunil predse ter mirno odvrnil: — Ne tajim. Vsa se bori za tisto, česar mu manjka. Meni naprimer manjka denarja, in se borim za denar. Tebi, prijatelj, manjka časti. Ti se boriš za čast.

— Hm, — se je hudoval rojak. — Z landlordom sva se skregala. Ali veš kaj mi je rekkel? Rekel mi je, naj grem k hudiču.

— Kaj si pa storil?

— I nič. K advokatu sem šel.

Gospodar, ki se je poročil s svojo stenografko, je pripovedoval prijatelju:

— Predno sem se poročil z njo, je pisala po osemdeset besed na minuto. Sedaj jih pa na minuto po tristo izgovori.

Pred vojno je trdil nemški kaiser, da je mogoče podkupiti vse Balkance od kralja navzdol. Istega mnenja je bil menda tudi pokojni avstrijski cesar Franc Jožef.

V vojni se je pa izkazalo, da nekaterih Balkancev ni mogoče podkupiti, še manj pa pomagati.

Žena, ki je pokopala že štiri možje, se je s petim poročila. Peta zakonska sreča pa ni dolgo trajala, kajti mož je nevarno zbolel. Skrbno mu je stregla, pa je bil ves njen trud zaman. Mož je umiral. Ona je vsa obupana sklepala roke in jadikovala:

— Kaj bo z mano, če umrém? Komu me boš prepustil?

— Šestemu nesrečniku, — je zašepetal in izdihnil.

Razburjen pisatelj je očital uredniku: — Vi sploh ne morete presojati nobenih spisov! Vi, ki niste še nikdar ničesar napisali.

Urednik mu je po kratkem prevdanku odvrnil: — Imate prav, pa tudi ne. Vzemimo primer: — Jaz nisem še nikdar nobenega jajca zlegel, pa vendar vem boljše kot pa kokoš, če je jajce dobro ali smrdljivo.

— Čeprav nekateri trde, da človek ne bo mogel nikdar vsega razumeti, bi vendar moral razumeti vsaj to, da zakaj ne bo mogel ali zakaj ne bo smel vsega razumeti.

— Nihče ni tako srečen, da bi nikoga ne zavidal.

Spori med anarhistjo in vero bi bili dosti prej uravnani, če bi bilo na eni strani malo več vere, na drug pa malo več znanosti.

V čudnih časih živimo. V časih, ko grade aeroplane za petindvajset oseb in stanovanje za dve osebi.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

LOVCI NA CLOVESKE GLAVE

William Beebe opisuje v posebni knjigi svoja doživlja pri Dajakih, posebnem malajskem plemenu na otoku Borneo, ki se v teh časih lovijo človeške glave. Med drugimi opisi poroča: "Dajaki so znali kar urno postaviti in razstaviti taborišče. Izvrstno poznajo gozd in vse jim je bilo znano, karkoli je v zvezi z džunglo. Kar koprneče pa so se zagledali v mojo puško, čim smo zapazili kako divjačino, in so bili žalostni, ker nismo hoteli streljati. Imel sem v spremstvu Dajaka z imenom Drojak, ki je bil pač najdobrohotnejši in najprijaznejši izmed vseh divjakov na otoku Borneo, in mi je potrpežljivo in zvesto služil. Ko se je Drojak nekega jutra precej oddaljil od taborišča, ga je hotelo napasti dvanajst divjakov nekega holandskega plemena. Ko se je povrnil s tega pohoda, mu je osem glav viselo na pasu. Ni dosti govoril o tem dogodku. Bil je miren, preudaren človek, ki je rad molče sedeval ob taboriščem ognju in je strmel v plamen. Plameni so migotali po njegovi temni koži in težki, medeni uhani, ki so mu padali skoraj do ramen, so se svetili v odsevih. Časih smo ga pregovorili, da nam je pokazal, kako je bilo v boju in kako si je pridobil onih osem glav.

"Bil je velik igralec in njegovi poslušalci so napeto zrlj vanj. Vsa družba je bila jako slikovita. Vsi so čepeli v polkrogu krog ognja. Neki Malajec je boječ ždel bolj v ozadju. Zakaj za nami se je raztezala džungla ko črna stena. Najprej je Drojak počasi stopal sem in tja in njegova velika postava se je črno odražala od rumenih plamenov. To je bila predigra, ki naj nam bi bila pokazala, kako je tisto jutro šel skozi gozd. Potem je obstal in je previdno prežal s te strani na ono stran in se je oprezno sklonil. S kretnjami in nosljajočimi glasovi nam je ponazoril, kako so se sovražniki bližali; dvanajst mož se je plazilo skozi goščo k njemu. Nato je dvignil meč nad glavo in pokazal, kako je divje planil na sovražnika. Pokazal nam je okrutne potankosti boja. Sreča in slučaj sta mu prav tako pomagala ko njegova lastna moč in urnost, ki jih nisem videl še pri nobenem človeku tako razvitih. Sicer bi bil spričo tolikih sovražnikov brez dvoma omagal.

"V nekaterih trenutkih je Drojak pač pozabil, da ga gledamo. Teda je bil njegov obraz grozotnega izraza, bilo ga

je eno samo sovraštvo in okrutnost. Vendar mislim, da je bil boj pošten, saj se je hotelo spraviti dvanajst mož na enega samega človeka. Bil je pač boj za življenje in smrt. Osem sovražnikov je pobil, štiri pa je nagnal na gozd. "Pokazal nam je, kako so oni štirje pobegnili, kako je eden izmed njih zalučal sulico v grmovje, tako da se je zadržala globoko v zemljo. Ostala je v tleh in se še pozibavala. Take podrobnosti so dajale njegovevemu pripovedovanju znak resničnosti. Potem nam je pokazal, kako je sovražnikom odrezal glave in je tako jasno vse podal, da smo natančno spozna-

li, da dva še nista bila docela mrtva. Nato je glave v nemi igri drugo za drugo privezal na pas, počasi in preudarno in si je dal veliko opravka z vozli. Ne katere glave so se brčkone odvezale in se kotalile po tleh, preden jih je spet pobral. Slednjič se je vzravnil, se pretegnil in si umil roke. Globoko zarezano poteze krog ust in na čelu so se mu izgladile. Potem je pa s takim pogledom premotril poslušalce, ki si ga nismo mogli nikoli pojasniti. Počasni je šel njegov pogled z obraza na obraz, dokler ni vseh pregledal. Nato se je strumno vzravnil, udaril s peto ob peto in se prav pristrčno zasmejal."

OTROK JE REŠIL DRUŽINO

LJUBLJANA, 6. okt. — Med ranjenci, ki jih vlaki in reševalni avtomobili vsak dan dovažajo naši bolnišnici, je dermatološki oddelek danes popoldne sprejel v svojo oskrbo tudi 13-letnega Ljubija Bartola, posestnikovega sina iz Drače v čabarskem okraju, čigar nezgoda nudi gradiva za cel majhen roman o heroizmu, kakršnega je včasih zmožen otrok. V hiši njegovega očeta, marljivega posestnika Janeza Bartola v Dragi št. 24., se je v petek ponoči zanimal požar. Preiskava, ki jo vodi komandir domače orožniške postaje narednik Rozman, doslej še ni mogla do kraja razjasniti, odkod se je ogenj vzel, a vsa znamenja kažejo, da je pod pepelom v svinjski kuhinji ostalo nekaj žerjavice, iz katere se je v zatišju noči razplamtela nesreča. V nekaj urah je požar uničil vso Bartolovo domačijo, da trpi gospodar okrog 60.000 Din škode, a plameni so zajeli tudi hišo sosedu Jožefu Mikliču, ki je prav tako oškodovana za okrog 20.000 Din. Ves napor sosedov in domačih gasilcev je ostal zaman, sreča v nesreči pa je bila, da so mogli rešiti pred uničenjem vsaj poslopja sosedov.

Nemala zasluga, da je bilo mogoče katastrofo vsaj na prvotnem mestu ognja udušiti, pa gre prav malemu Ljubiju, ki so ga reševalci danes pripeljali v bolnišnico. Po njem se je o krog tega požara napletla cela zanimiva historija, o kateri danes govori ves Loški potok in čabarski okraj; hkratu pa tudi vsa naša bolnišnica, in vsi, ki na kakršenkoli način prihajajo v stik s takšnimi rečmi. Z mlajšim bratcem je Ljubi spal v podstrešni izbi, ko se mu

je v sanjah na lepem zazdelo, da kliče sirena. Preplašen je odprl oči in je na svojo grozo zazrl, da je vsa izba v plamenih. Prvi hip mu je prišlo na um, da bi skočil skozi okno, a zbal se je višine, ki znaša 15 m do tal, hkratu pa se je domislil, da bi moral zbuditi tudi vso ostalo hišo in sosedo. Planil je po stopnicah v pritličje, kjer sta spala oče in mati še s tremi otroki, a spodnji prostori so se bili že povsem razgoreli. Vežna vrata so bila vsa v plamenih, ključavnica s ključem je bila vsa razbeljena. S komolci in koleno se je Ljubi zagnal v goreči les, zavrtil je žareči ključ s tolikšno silo, da se mu je njegova podoba za zmerom zažgala v roko. Ves opečen od vrha do tal je pribeljal do sosedu in sklical pomoč. Bilo je pač tragično naključje, da so po Ljubijevi zaslugi sosedje prej izvedeli za požar kakor po njegovi starši. Mati se je zbudila šele na vik in ropot, ki ga je on povzročil v goreči veži, a je mislila prvi hip, da so kakšni tatovi vdrli v hišo, ki se jim je zahotelo žita iz kašče. Zbudila je moža, a ko sta planila pokoneč, sta šele opazila požar okrog sebe in sta se z ostalimi otroki tudi sama vsa opečena prebila pod milo nebo.

Mali Ljubi, ki se je nekaj časa kakor brez uma valjal po cesti, pa se je med tem do smrti ožgan in razbolen pri sosedu zavlekel na peč, kjer ga je kmalu zajela nezavest. V vne-mi, s katero so možje in žene gasili požar, so kmalu pozabili nanj in niti njegov oče, ki mu

je tudi živino uspelo rešiti iz najhujšega, še ves naslednji dan ni vedel za junaštvo, ki ga je izvojeval njegov sin. Čabranski zdravnik je fantu nudil prvo pomoč, a ko so opazili, da je do njegovega okrevanja vendarle daleč, so na njegovo pobudo pozvali reševalce, da ga prepeljejo v Ljubljano.

INNSBRUŠKI LANDRU

Pred porotniki v Innsbrucku stoji neki Heinrich Marik, ki je obtožen, da je umoril dve, morda celo tri ženske, ki sicer na premišljen in grozovit način, ki spominja na grozodejstva proslulega Landruja. Marik je bil trikrat zaročen, njegove zaročenke pa so umrle pod zelo sumljivimi okoliščinami. Prvo so potegnili nekega dne mrtvo iz Ina. Sicer so ga osumili, da je bil pri tem "samomoru" pomagal, pa mu tega niso mogli dokazati. Obe drugi zaročenki je zastrupil s svetilnim plinom. Pri tem je postopal tako previdno, da so smatrali prvi zločin dolgo let za zločin, drugega pa isto tako nekaj časa za samomor nesrečnice.

Marik, kateri šteje danes 33 let, je imel pri ženskah mnogo sreče. To je izkoriščal temeljito in se je dajal od njih podpirati. Ko je njegova prva zaročenka, služkinja, baj prostovoljno poiskala smrt, se je poročil s 17-letnim dekletom. Teda je bil orožnik. Čez nekoliko let je ženo in dva otroka zapustil in se preselil v Gradec, kjer se je seznanil z neko gledališko šiviljo, od katere se je daval vzdrževati pet let, dokler niso nje našli nekega dne usmrčeno s svetilnim plinom. Čez nekaj časa se je vrnil v Innsbruck, kjer se je seznanil z nameščenko neke zavarovalnice. Ta mu je dala vse svoje prihranke, potem pa so jo našli usmrčeno isto tako s svetilnim plinom. Šele sedaj so ga na podlagi raznih ovadnih prijelji. V zaporu je čez nekaj dni napisal patetično priznanje. To "izpoved" pa je prekladal. Razen obeh umorov je obtožen še 35 drugih zločinov. Vsem ženskam, ki je imel z njimi razmerje, je izvajal denar, jim ga poneverjal, jim ga tudi izsiljeval.

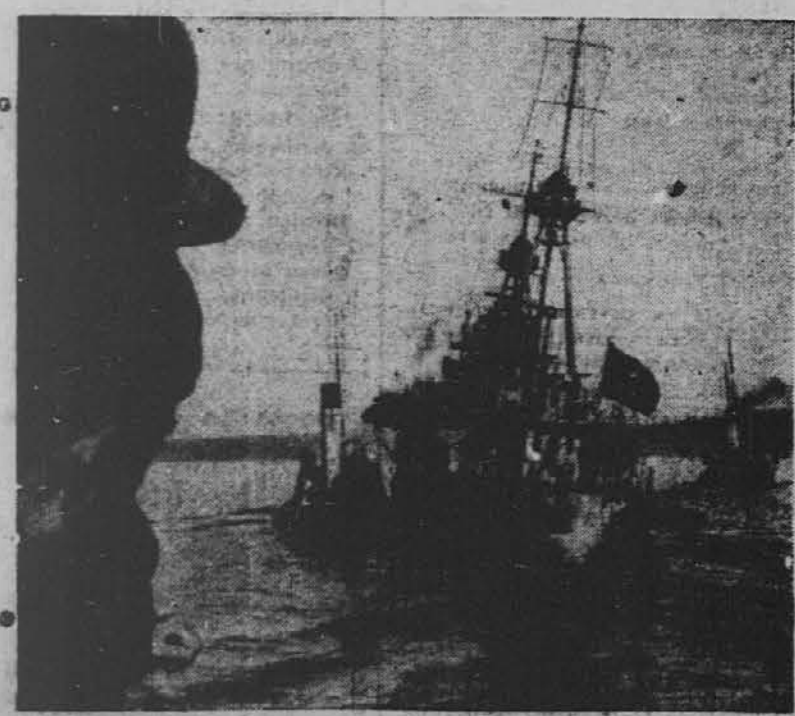
HIMNA ITALIJANSKEGA IMPERIJA

Poseben odbor je v Italiji razpisal nagrado za himno italijanskega imperija. Prva nagrada znaša čedno vsoto 50 tisoč lir. V odboru, ki bo ocenjeval nagradne skladbe, sta komponista Mascagni in Casella. Italija bo po tem takem imela v bližnji prihodnosti troje himen: kraljevo koračnico, giovinazzo in še himno, ki bo poveljevala zavzetje Etiopije.

Preživite BOŽIČ V STARI DOMOVINI

Cunardova programa priredi tri izlete v staro domovino. Vsi trije izleti se bodo vršili v času, da bo slehernemu, ki se jih udeleži, mogoče preživeti božične praznike med svojci. IZLETI SE VRŠE NA PARNIKIH: QUEEN MARY ki odpluje iz New Yorka: dne 2. decembra ter 16. decembra BERENGARIA dne 9. decembra Na prvem izletu bo spremljal izletniške MILAN EKEROVIČ, član newyorškega urada Cunard Line; na drugem ALFRED MARKUS, ki je istotako član newyorškega urada; na tretjem pa HENRY WEBER, član škotskega urada Cunard Line. Za vse podrobnosti glede cen, potnih listov, povratnih dovoljenj itd., se obrnite na: POTNIŠKI ODDELEK "GLAS NARODA" 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

KONEC VSTAJE NA PORTUGALSKEM

Portugalska ladja "Alfonso Albuquerque", na kateri je bilo dvanajst mornarjev ubitih in osem ranjenih, ko so se uprli svojemu poveljniku.

L. Ganghofer: Grad Hubertus :: Roman ::

Forbeck je bil v zadregi. Njegova roka še ni bila trudna, izkoristiti je hotel svoj nastroj in doganjati popoldne še stranske dele na sliki. Beseda se mu je zatikala, ko jima je to pokazal. Kati se je šobila. Jezilo jo je tudi, ker po seji ni smela nič pogledati na platno. "Ne smete videti na pol dovršenega!" je rekel. Tem bolj milostno je odpustila Forbecka teta Gundi, in ko je izginil z Moserjem v brestovem drevoredu, je dejala: "To mi je všeč. Ve, kaj se spodobi. Čisto nič ni vsiljiv. In kako ga priganja delo! Pravim ti, otrok, iz tega mladega človeka bo še kaj, pazi, kaj velikega! Ne gleda zastoj!" Kar je hotela še naprej povedati, je zamolčala in ošinila Kati s plahim pogledom. Že v drevoredu je vzel Forbeck tako urno pot pod noge, da se mu je Moser le s težavo obdržal ob strani. Ko sta prišla do Brucknerjeve hiše in je prevzela Mali barvnik in stojalo, da bi jo odnesla po stopnicah, si je obrisal starec znoj z obraza in zagodel: "Ta pa hodi, ta! Sakra! Za tem ne bi rad letal po gorah okoli s puško!" A menda ga je njegova utrujenost takoj minila, ko je videl iti zunaj po cesti "gosposko Liziko". "He, srček!" je zaklical in jadrno odšvedral k vrtnim vratom. "Pocakaj, no malo, svojega starega prijatelja!" Smejoč se je rekle opočasnilo korak. "Kje te pa žuli? Ali imaš kaj novega?" "Seveda! Svojo staro ljubezen! Ta je vedno nova, kakor hitro te zagledam!" "Ah, beži no, ti stari pepe norčavi!" Moser se ji je domače preteknil pod roko in se zabehetal: "Lizika, mlada dva grofa prideta domov." "Oba?" je zdrknulo urno iz njenih rdečih ustnic. "Oba? Čak, čak, čak! Ti si pa tica!" Moser je vesel vsčipnil v okrogli laket. "Če bi prišel gospod Robert sam, se mi zdi, bi ti ne bilo čisto po volji? Kaj?" Spet je zganil prste in zdaj tako trdo, da je Lizika zavreščala. "Ajs! Bedak neumni! Nehaj že s svojim ščipanjem!" Tako se je razsrdila, da jo je starec le iztežka pomiril. Končno se je le vendar spet zasmejala njegovim norčijam. In ko sta prišla do njegove doma, sta se ločila v dobrem prijateljstvu. Tako nališpana ko Lizika, tako zala in snazna je bila njena rojstna hiša. Stala je samotno ob cesti proti Hubertovem sredi lepo obde-

lanega vrtička. Okoli plota so se širili travniki, tam čez cesto je šumel v globoki tesni Jezernik, in onstran potoka se je vzpenjal proti goram temen gozd. Glavna stena hišice z vežnimi vrati je bila bleščeče pobeljena, dočim je opazno stran do vrha preraščala gosta brajda. Podstrešna okence so kukala iz nje kakor oči iz bradatega obraza. Med zmedo listja se je videla rdeča izvešna tabla z obdelanim napisom: Boštjan Zauner, sedlar in tapetnik. V pritličju veža z ozkimi, struimi stopnicami, kuhinja, družinska soba in majhna delavnica, zgoraj dve izbi in shramba za nsnje. Ko je Lizika stopila v vežo, je zavihala nossek. Ostrega vonja po lužilu, ki so ga bili polni vsi prostori, ni mogla trpeti. Da ga ne bi občutila na lastnem telesu, se je mazala z različnimi dišavami, z rožnim, nageljnim in vijoličnim parfumom. Cvetje je namakala v razredčenem spiritiu in steklene posode postavljala na okno v svoji spalnici izbi, da bi se cvetje "prekuhalo" na soncu. Družinska soba, ki je vanjo stopila Lizika, je jasno pričala, da se je Zauner Boštjan razen svojemu rokodelstvu posvečal tudi svobodnim umetnostim. Razen zrealca, jedilne posode, šivalnega stroja in švarevalderice, je bilo med temi stenami vse delo Boštjanovih rok, celo "staronemška krušna peč." Seveda je bila soba "tapecirana" in je namesto navadne lesene klopi ob steni in trinožnih stolov imela visoko poblazinjeno pohištvo, kaj mešanih slogov. Pri vratih je stala rezljana omara. Na steni je visela kitara in gosli med rezljanimi okvirčki za fotografije in nagačenimi ptiči na rezbarskih postavkih. Med okni so visele ptičje kletke, ena ko grad, druga ko planšarska kočica in potem spet švicarska hiša. V kletkah so bile prečudovite samogibne naprave, samotna kolesa, gugalne stopnice, skripci, da so morali ptiči telovaditi na vse umetne načine, če so hoteli priti do hrane in vode. Na peči spredaj je stala ena igrača poleg druge: kača na križu, kovač pri nakovalu, brusar s svojim kamnom, kapucin na prižnici. Zdaj poleti so bile igrače pri miru, toda pozimi ko je iz zakurjene peči puhtela kvišču toplota, se je kača zvijala na križu, kovač je koval, brusar vrtel svoj kamen in kapucin je bil s pestmi po prižnici, kakor pri velikončni pridigi.

DALJE PRIDE

ZNAMENITI ROMANI KARLA MAYA

Kdo bi ne hotel spoznati "Vinetova", idealnega Indijanca, ki mu je postavil May s svojim romanom najlepši spomenik? Kdo bi ne hotel biti z Mayem v "Padišahovi senci" pri "Oboževalcih Ognja", "Ob Vardarju"; kdo bi ne hotel čitati o plemenitem konju "Rihju in njegovi poslednji poti"?

TO SO ZANIMIVI IN DO SKRAJNOSTI NAPETI ROMANI ! !

- IZ BACIJADA V STAMBUL 4 knjige, s slikami, 627 strani. Vsebina: Smrt Mohamed Emina; Karavana smrti; Na begu v Goropa; Družba En Nač. Cena 1.50
KRIZEM PO JUTROVEM 4 knjige, 598 strani, s slikami. Vsebina: Jezero smrti; Moj roman ob Nilu; kako sem v Mekko romal; Pri Šamarib; Med Jezdi. Cena 1.50
PO DIVJEM KURDISTANU 4 knjige, 694 strani, s slikami. Vsebina: Amadija; Beg in ječe; Krona sveta; Med dvema ognjema. Cena 1.50
PO DEŽELI SKRIPETARJEV 4 knjige, s slikami, 577 strani. Vsebina: Brata Aladžija; Koča v soteski; Miridit; Ob Vardarju. Cena 1.50
SATAN IN IŠKARIJOT 12 knjig, s slikami, 1704 strani. Vsebina: Izseljenci; Yuma Betar; Na sledu; Nevarnosti nasproti; Almaden; V treh delih sveta.
Indajalec; Na lovu; Spet na divjem zapadu; Rešeni milijoni; Dediči. Cena 3.50
V GORAH BALKANA 4 knjige, s slikami, 576 strani. Vsebina: Kovač Šimen; Zaroča z zaprekami; v golobnjaku; Mohamedanski svetnik. Cena 1.50
WINETOV 12 knjig, s slikami, 1753 strani. Vsebina: Prvikrat na divjem zapadu; Za življenje; Nšo-El, lepa Indijanka; Prokletstvo zlata; Za detektiva; Med Komandni in Apači; Na nevarnih potih; Winnetov roman; Sans Bar; Pri Komandni; Winnetova smrt; Winnetova oporoka. Cena 3.50
Ž U T I 4 knjige, s slikami, 597 strani. Vsebina: Boj z medvedom; Jama draguljev; Končno —; Rih, in njegova poslednja pot. Cena 1.50

Naročite jih lahko pri: KNJIGARNI "Glas Naroda" 216 West 18th Street New York, N. Y.

Potnavzgor

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

"Da, pisarček se je prebil skozi življenje. In še več — medtem sem se tudi pobotal s svojimi stariši. Odpustili so mi, da sem kar pobegnil, ker nisem hotel postati pridigar. Vedno me je vleklo, da postanem časnikar. Moj oče je sedaj izprevidel, da bi bil zelo slab župnik. Nikakor pa še sedaj ne more razumeti, kako sem mogel v prijetni župniji, v kateri bi na vsak način užaljen pa je še vedno, da nisem hotel leči v mehko posteljo in sem bil zadovoljen s trdim ležiščem. Otpustil pa mi je vseeno, ker je mati vedno molila za dobro vreme za svojega sina. Veš, kar čudno in ginljivo mi je bilo pri sreči, ko sem po dolgem času zopet sedel doma in bil postrežen z domačimi jedmi, ki jih zna kuhati samo mati — tako iz ljubezni in razumevanja za grla svojih sinov. Lepo lje živeti doma, to je gotovo; in moj oče je imel prav, da je za svojim nepokornim sinom poslal svojo jezo." Ko sem takrat prišel v Berlin, sem dovolj prestradal. Moji stariši so mislili, da se bom plazil do križa in so mi odrekli vsako pomoč. Če tedaj ne bi našel tebe in tvojega požrtvovalnega prijateljstva —

"E, kaj boš o tem govoril."

"Da, nika se ne boj — s pohvalo in zahvalami ti ne bom mačil tvojih živcev. Toda lepo pe bilo od tebe, da si svojemu prijatelju kdaj pomagal v stiski. Saj si bil sam tudi revež. Sedaj seveda — sedaj si skoro postal Krez v primeri s prej. In ko bi mi danes posodil deset mark, bi to bilo ravno tako veliko delo kot tedaj. Danes te tudi tvoja mati ne bi zmerjala zaradi tako nespametne lahkomišljenosti."

"Saj je bil tudi Džorž neverjetno lahkomišljen, samti smo komaj imeli dovolj za življenje."

"I, seveda, madam Feldman. Kaj ne, tvoja gospa mati še vedno rada godrnja. Pa to nič ne škodi; pečena jabolka pa mi je vendarle še vedno dala."

"Moj Bog, če pa vidim, da je kdo lačen," pravi stara gospa. Zvenelo je skoraj, kot bi se hotela opravičiti za svojo "lahkomišljenost."

Oba mlada moža se smejeta.

"Kaj ne, kadar je kdo lačen, tedaj obrne celo vaše trdo srce v telesu, mama Feldman. Toda pečena jabolka so se mi pa globoko zakopala v srce. Mogoče vam bom mogel to še kdaj poplačati, vam in Džoržu."

Stara gospa pri tem razgovoru ni premenila obraza. Njen obraz je obdržal nekoliko čmeren izraz, kot vedno.

"Vaši stariši so nam dobro želeli, Herman," pravi suhoparno.

"To vem, mama Feldman."

"Imeli ste srečo. Koliko jih pogine, ki si domišljujejo, da so poklicani za kaj višjega in vse opomine predajo vetrovom. Popolnoma odkrito, Herman — veselilo me je, da ste takrat šli iz Berlina, vaša nemirna glava je že postajala nevarna za mojega sina. Nikdar mi še s svojimi neumnimi umetniškimi mislimi ni delal tolikih skrbi kot takrat. Na vse kriplje je bil tedaj pripravljen, da pusti svojo službo in da bi kot takoimenovani umetnik imel svobodno življenje. Moj ljubi Bog — pri tem bi se gotovo popolnoma uničil. Vsakemu se tako ne posreči, kot se je vam. Sedaj pa je Džorž vesel, da sem ga silila na vse načine, da je ostal na svojem mestu. Sedaj saj ve, kaj ima."

Hartman zvedavo pogleda Džorža. Ni mu ušlo, da je Džorž nekoliko prebledel in da je stisnil ustnice. Pazno si ogleduje njegovo izrazito, duhovito umetniško glavo. Visoko čelo in temne oči so izhajale, da Džorž ni stal na svojem mestu. In stisnjene ustnice so govorile, da se je Džorž tega zavedal.

"Ali si slikanje popolnoma opustil, Džorž?" vpraša navidezno brezbrizno.

Džorževe ustnice se bridko zategnejo.

"Ne — še vedno vsako nedeljo mažem platno. Tega ne morem opustiti, pa če je še tako nespametno."

"To je križ z njim. Čas bi mogel porabiti za kaj drugega."

"Pusti to, mati; o tem ne homo več govorili."

Hartman spretno obrne pogovor na drug predmet. Sam pri sebi pa je sklenil, da bo o tem z Džoržem še sam govoril. Pozneje si je tudi hotel ogledati Džorževe slike. Že prej je bil zelo nadarjen v slikanju portretov, ali boljše na risanju. Barva je pogosto pokvarila, kar je svinčnik dobro napravljaval, manjkala mu je samo potrebna tehnika. Toda velika škoda bi bila, ako bi taka nadarjenost zaspala.

Džorž Feldman in Herman Hartman sta se seznanila pred skoro devetimi leti v narodni galeriji. Tam sta se pogosto sestala in iz skupnega zanimanja za vse lepo sta postala prijatelja. Džorž je bil že tedaj nastavljen v tovarni za preproge, medtem ko se je Hartman skromno preživljal z lepimi članki in poročili na liste. V opem času mu ni šlo mnogo boljše kot slabo in življenje je spoznal v najžalostnejši obliki.

Gospa Feldmanova tega občevanja ni rada gledala. Hartman je bil po njenem mnenju slaba tovarišja njenega idealno navdahnjenega sina, katerega je samo prisilila, da si je "pametno" služil kruh. Hartman pri njej ni bil nič drugega kot izgubljen ženij. Da pa mu je Džorž še posejaval denar, je še bolj jezilo, kajti sama je komaj vedela, kako bo izhajala steno, kar je Džorž zaslužil. Dobivala je sicer letno pokojnino osemsto mark, toda morala je zelo paziti, da je izhajala. Navzlic svojim velikim skrbem pa ni bila dovolj trdega srca, da bi mogla gledati Hartmana, kadar je njen Džorž jedel. Marsikaterikrat ga je nasitila, navzlic temu, da bi bila najrajše videla, ko bi bilo njuno občevanje končano. Prijateljstvo mladih fantov pa je postajalo vedno pristranejšje. Hartman je dobival vedno več vpliva nad Džoržem. In kdaj ve, kaj bi se bilo zgodilo, ko bi Hartman ne dobil službe pri nekem majhnem listu na deželi. Tako je odpotoval in Džorž je bil zopet sam s svojo maerjo.

(Dalje prihodnjik.)

Lucky za Vas

—Je Lahka Kaja!

ČIST GLAS
— Lahka Kaja

Bodisi da poje v parlorju — ali samo mrmrate med jutranjo kopeljo, bodite dobri svojemu grlu. Čist glas, lahka kaja — to gre skupaj. Začistite te nežne glasovnice. Izberite lahko kajo — Lucky.

Luckies — lahka kaja

BOGATEGA, ZRELEGA DELA TOBAKA — "IT'S TOASTED"

V Soglasju z Vašim Grlom

Čudovitejša kot katerakoli iznajdba je "godbena škrinjica" v vašem grlu. Toda tako nežna... svojo skupino glasovnic! Ni čuda, če pravi toliko filmskih in radio zvezdnic, da je zanje lahka kaja prava kaja. Luckies so lahka kaja bogatega, zrelega dela tobaka. Luckies so v pravem skladu z vašim okusom! Edina cigareta iz nežnih srednjih listov najbolj dragega tobaka in z nadvse važno zaščito grla "Toasting" procesa. Pomnite — edina cigareta. Torej sežite po Lucky in bodite dobri svojemu grlu!

★★ ZADNJA NOVICA! ★★

205 Gostov Ritz Carlton v Atlantic City Igra "Sweepstakes"

Ljudje na počitnicah igrajo tudi "Sweepstakes." V enem samem tednu se je 205 gostov odličnega Ritz Carlton v Atlantic City domislilo poslati prijave za Vaše Lucky Strike "Sweepstakes." Mi pravimo, da je to žala v zvezi s šalo! Ali ste se vi že pridružili? Ali ste dobili vaše okusne Lucky Strikes? Codba je v zraku. Naravnajte na "Your Hit Parade" — ob sredah in sobotah zvečer. Poslušajte, sodite in primerjajte melodije — potem pa poskusite Vaše Lucky Strike "Sweepstakes." In če se ne kadite Luckies, kupite danes zavojček in jih poskušajte. Mogoče nečesa pogrešate. Uvaževali boste prednosti Luckies — Lahke Kaje bogatega, zrelega dela tobaka.

ŽUŽELKE — IZVRSTNE ORGANIZATORKE

Nobenh živali ni toliko kot žuželk in med njimi je spet največ skupin, ki imajo poseben dar za tvoritev držav. Naravnost čudovito je, kar zmoro čebele in mravlje. Že od nekdaj so znane zaradi svoje bistrosti. Zlasti mravlje slovijo zaradi organizatorične darovitosti, saj so zmogljive pripraviti si kar cele obrate, da z njihovi zagotovijo svojemu potomstvu in sebi dovolj živeža. Znamo je, da imajo mravlje svoje "mlekarstvo," kjer so listnate ušice njih krave in ki njih izločki jako prijajo mravljam. Te krave seganjajo na pašo, to se pravi, preskrbijo jim pašnikov, varujejo jih sovražnikom in se tako oskrbujejo s sladkim sokom.

Termiti imajo nasade za gobe.

Tropske mravlje, predvsem razne vrste termitov, ki spadajo sicer k jako preprosti skupini žuželk, ki pa vendar kažejo zmogljivosti in tudi zmisel za tvorbo države, izrabljajo drugačen vir preživljanja prav na prefrigan način. Ondi, kjer so termiti, so tudi neke gobe, ki rastiyo le v gnezdiščih mravelj in termitov. Te gobe imajo termiti neznanosno radi, a ne čakajo na to, da bi gobe slučajno kje našli, marveč prav skrbijo, da se večkrat in redno nasitijo z gobicami. Gojijo si posebne nasade gob, prav tako kakor ima človek šampinjone v kleteh. Za svoje gobe si termiti gradijo posebne rove, gnojijo prst z blatom in prinašajo vanjo dele gob, da se morejo gobe razmnožiti.

Kako so v čebelnjaku službe razdeljene.

Živali, ki živijo v taki urejeni državi ko čebele, imajo brez dvoma dosti skrbi, ki so drugim bitjem popolnoma neznan. Zato je važno, da so v njih državi lepo razporejene službe, sicer bi nastala zmanjavanja in bi ne uspevalo nobeno delo. In zares je v panju vse "ko na žnorec", nobenih napak ni, vsa dela so opravljena in vsaka živalca natančno ve, kaj mora delati. Sleherni čebelici je že prirojeno, kakšno delo mora opravljati vsak dan svojega življenja. Čebela živi povprečno 35 dni. (Kraljica je veliko starejša). V teh 35 dneh mora čebela-delavka opravljati različna dela in mora najprej dovršiti svojo vajeniško dobo.

Čebelica, ki pravkar prileze na svet, mora znati najprej pospravljati. Zato očisti celice v satovju, kamor nato kraljica zleže jajčeca. Ko je tri dni na svetu, je za postrežnico, to se pravi, streči mora ličinkam, jim donošati medu iz posebnih shramb. Šele, ko je "stara" šest dni, pripravlja hrano za velj in termitov. Te gobe imajo termiti neznanosno radi, a ne čakajo na to, da bi gobe slučajno kje našli, marveč prav skrbijo, da se večkrat in redno nasitijo z gobicami. Gojijo si posebne nasade gob, prav tako kakor ima človek šampinjone v kleteh. Za svoje gobe si termiti gradijo posebne rove, gnojijo prst z blatom in prinašajo vanjo dele gob, da se morejo gobe razmnožiti.

bo ondi začela delati tisto, kar mora delati prvi dan, ko pride na svet. Torej za čebelo ni pomembna starost, marveč vrsta dela.

Mravlje zamudijo kosilo.

Mravlje imajo izvrstno razvit čut za čas. Na tem področju so v poslednjih letih delali različne težke in dolgotrajne poskuse, ki so pokazali čudovite uspehe. Če navadimo čebele ali mravlje s prehranjevanjem na določene čase, si te čase zapomnijo in že kmalu pridejo prav točno k južinam. Treba se je držati ritma na 12 ali 24 ur. Žuželkam so dajali sladkorni sirup in ga postavili na posebne steklene ploščice. Zaznamenovali so jih s črnimi pikami ali jim nalepili papir štanjol, da so jih laže nadzirali. Ker se je posrečilo navaditi živalce na določeno uro, je nastalo vprašanje, ali si to uro tudi zapomnijo. Zatorej so mravlje z etrom ali s kloroformom opijanili. Pet ur so žele v omelevnici. Nato so šle na delo in prišle točno h kosilu. Ker eter in kloroform vplivata na osrednji živčni sestav, so znanstveniki spoznali, da mravlje nimajo ondi čuta za čas. Če so pa dali v sladkorni sirup kako tvarino, ki pospešuje prebavo, na primer jodov tireoglobulin, se prišle mravlje štiri ure prej zgodaj h kosilu; a če so jim dali v sladkor kinina, so prišle tri in pol ure prepozno!

Dognali so torej, odkod imajo žuželke občutek za čas, ker se niso odzvale na snovi, ki se

Naročite se na "Glas Naroda" največji slovenski dnevnik Zdrženih državah

SHIPPING NEWS

Na parnikih, ki so debelo tiskani, se vrše v domovino izleti pod vodstvom izkušnega spremljevalca.

21. oktobra: Queen Mary v Cherbourg Washington v Havre

24. oktobra: Rex v Genoa Lafayette v Havre Bremen v Bremen

3. oktobra: Aquitania v Cherbourg

9. oktobra: Ile de France v Havre

1. oktobra: Vulcania v Trst

4. novembra: Queen Mary v Cherbourg

6. novembra: Europa v Bremen

7. novembra: Champlain v Havre Conte di Savola v Genoa

11. novembra: Aquitania v Cherbourg Normandie v Havre

14. novembra: Rex v Genoa

18. novembra: Queen Mary v Cherbourg

20. novembra: Bremen v Bremen

21. novembra: Lafayette v Havre Saturnia v Trst

25. novembra: Normandie v Havre Berengaria v Cherbourg

28. novembra: Conte di Savola v Genoa

2. decembra: Queen Mary v Cherbourg

3. decembra: Champlain v Havre

4. decembra: Europa v Bremen

5. decembra: Vulcania v Trst

9. decembra: Normandie v Havre Berengaria v Cherbourg

12. decembra: Rex v Genoa

15. decembra: Bremen v Bremen

16. decembra: Queen Mary v Cherbourg

3. decembra: Normandie v Havre

7. decembra: Normandie v Havre

12. decembra: Normandie v Havre

16. decembra: Normandie v Havre

21. decembra: Normandie v Havre

Pišite nam za cene vseh listov, rezervacijo kabin in potovanja.

SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY (Travel Bureau)

216 W. 18th St., New York